

24.04.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**24 Nisan 2023
Pazartesi**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

24 Nisan 2023 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİK

— Türkiye Cumhuriyeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Arasında Mal Ticareti Anlaşması Çerçevesindeki Ticarete Eşyanın Tercihli Menşeinin Tespiti Hakkında Yönetmelik

TEBLİĞLER

— İşkolu Tespit Kararları (No: 2023/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23)

— Türkiye - Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA III) Mali Çerçeve Ortaklık Anlaşması Genel Tebliği (Sıra No:1)

Kırsal Dönüşüm Projesi'nin detayları belli oldu

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişci, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın tarım sektörüne yönelik duyurduğu 'Kırsal Dönüşüm Projesi'nin detaylarını açıkladı.

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişci, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın tarım sektörüne yönelik duyurduğu 'Kırsal Dönüşüm Projesi'nin detaylarını açıkladı.

Tarımsal üretimin, istihdama katkısı, sanayiye sağladığı ham madde ve gıda arz güvenliği noktasında ülkeye önemli katma değer sağlayan sektörlerin başında geldiğini dile getiren Kirişci, "Bu nedenle kırsal alanlarımızın geliştirilmesi, ülkemizin ekonomik, sosyal ve çevresel açıdan sürdürülebilir kalkınmasının sağlanması noktasında önem arz etmektedir. Bakanlık olarak biz de tarım sektörünün mevcut durumunu analiz ederken, geleceğe dönük sürdürülebilir politikalar üretirken bu noktaları göz önünde bulunduruyoruz." ifadelerini kullandı.

Kirişci, küresel iklim değişikliği, COVID-19 salgını, savaşlar ve doğal afetlerin de gıdanın önemini her geçen gün artırdığına dikkati çekerek, bu risklerin dışında, nüfus artışı, kentleşme oranı, ülkeye gelen turist sayısı, tüketim alışkanlıklarının değişmesi, gelir düzeyinin yükselmesi, toplu tüketim yerlerinin çoğalması, göçler, hava, kara ve deniz ulaşımının gelişmesi gibi konuların gıdaya olan talebi her geçen gün daha da artırdığını bildirdi.

Gıda arz güvenliğinin, milli savunma sanayisi kadar önemli bir konu olarak gündemlerinde yer aldığını söyleyen Kirişci, şu değerlendirmede bulundu: "Bu riskler, dünyayı, tarımsal üretimde her zamankinden daha çok korumacı politikalar

uygulamaya sevk etti. Yani ülkelerin gelişmişlik düzeyi ne olursa olsun, dünya için tarımsal üretim, ikamesi mümkün olmayan ve hayati önem taşıyan bir sektör haline gelmiştir. Biz de son 20 yılda olduğu gibi şimdi de tarımsal politikalarımızı bu doğrultuda planlıyoruz. Tarımda güçlü ve kendine yeterli konumda olmadan, güçlü ve büyük Türkiye'yi inşa edemeyeceğimizi biliyoruz. Bu bakış açısıyla üretim kaynaklarımızı sürdürülebilir bir şekilde kullanacak politikalar geliştirmeye devam edeceğiz. Türkiye Yüzyılı'nın kapılarını araladığımız bu günlerde daha güçlü bir tarım sektörü için her zamankinden daha çok çalışıyoruz ve sektörü güçlendirecek hamlelere imza atıyoruz.”

“10 proje tarımsal üretimin altyapısını güçlendirecek”

Kirişçi, bu minvalde “Kırsal Dönüşüm Projesi” ile çiftçilere 10 yeni desteğin açıkladığını anımsatarak, bu projelerin hayata geçirilmesiyle, Bakanlık olarak, üreticileri koruyup tüketiciyi kollayarak tarımsal üretim altyapısını güçlendireceklerini dile getirdi.

İlk projenin 20 Nisan'da devreye alınan Karadeniz doğal gazı ile ilgili olacağını anlatan Bakan Kirişçi, şunları kaydetti: "Bu gazı çıkarmak bizim yıllar önce düşündüğümüz bir projeydi. Eğer inanır ve güvenirse inandıklarımızın semeresini alırız. Bu memleketin etrafında doğal gaz rezervleri olduğu halde maalesef bunu gerçekleştiremedik. 46 yıl önce başlayan bu arama sondaj çalışmaları çok şükür 2 yıl önce bize çok olumlu bir sinyal olarak döndü. Bugün itibarıyla doğal gazı olan ve bu rezerviyle bizim 35 yıllık doğal gaz ihtiyacımızı karşılayacak olan bir kaynak, şu anda ulusal hattımıza entegre edilmek üzere. Bundan sonra doğal gazı olan ve bunu da en iyi şekilde kendi vatandaşlarının refahı, kendi ekonomisinin gelişmesi, kendi sanayisinin enerji kaynağı olarak kullanıyor olacağız. 1. projemiz, üretimin en büyük girdisi olan üre gübresinin Karadeniz gazıyla Zonguldak'ta üretilmesine başlanmasıdır. Karadeniz gazı, ilk keşiften üretime kadar dünyanın en kısa sürede yapılan deniz saha geliştirme projesi olarak da gurur duyduğumuz bir proje oldu. Ülkemizde yıllık ortalama 6 milyon ton gübre tüketilmekte olup bugünkü fiyatlarla maliyeti yaklaşık 60 milyar liradır. Karadeniz'den çıkan doğal gaz ile Filyos Endüstri Bölgesi'nde 1 milyon 855 bin ton kapasiteli gübre fabrikaları kurulacaktır. Sabit yatırım tutarı 31,5 milyar lira olan ve 4 yılda tamamlanacak bu yatırımla, ülkenin gübre tüketiminin üçte biri karşılanarak, en büyük tarımsal girdide dışa bağımlılık önemli ölçüde azalacaktır."

Kirişçi, kurulan gübre fabrikalarında, 581 bin ton üre, 660 bin ton kalsiyum amonyum nitrat, 330 bin ton DAP, 224 bin ton amonyum sülfat ve 60 bin ton potasyum nitrat gübresi üretileceğini bilgisini verdi, bugünkü fiyatlarla yeni kurulacak gübre fabrikalarında üretilen gübrenin maliyetinin 19 milyar liranın üzerinde olmasını öngördüklerini söyledi.

Kirişçi, 2. projenin, sözleşmeli üretime dair olduğunu belirterek, bu yöntemle üretimi yaygınlaştıracaklarını ifade etti.

Üretici gelirini garanti altına alacaklarını dile getiren Kirişci, "Sözleşmeli üretimin yaygınlaşmasıyla, tarımsal üretimde planlamaya önemli katkı sağlayacağız. Çiftçilerimiz hasat döneminde pazarlama sorunu yaşamayacak. Tarıma dayalı ham madde ihtiyacı olan sanayicimiz istediği miktar ve kalitede ham maddeye erişim sağlayacak. Fiyat dalgalanmalarının önüne geçilerek, tarım ve gıda piyasalarında istikrar sağlayacağız." diye konuştu.

Tarıma Dayalı İhtisas OSB'lerin sayısı artırılacak

Kirişci, sera yatırımlarının yükseltilmesinin 3. proje olduğunu anlatarak, jeotermal organize sanayi bölgesi (OSB) başta olmak üzere sera yatırımı desteklerini yükselteceklerini söyledi.

"Yerinde üretim - yerinde tüketim" anlayışını geliştirmek için kent tarımı uygulamalarının en önemli ayağı olan tarıma dayalı ihtisas OSB'lerini (TDİOSB) yaygınlaştıracaklarını vurgulayan Kirişci, şöyle devam etti: "Jeotermal enerji potansiyeli yönünden Avrupa'da 1., dünyada ise 7. sıradayız. Şunu da gururla belirtmek istiyorum. Jeotermal seracılıkta dünya lideriyiz. Bugün itibarıyla 57 olan TDİOSB'lerin, jeotermal kaynaklarımızı kullandığımız gibi rüzgar, güneş ve biyokütle gibi yenilenebilir enerji kaynaklarımızı kullanarak sayılarını artıracamız. Bu kapsamda, önümüzdeki 5 yılda TDİOSB sayımızı 100'e çıkararak, ilave 5 milyon ton sebze üretilip, 200 bin kişiye yerinde istihdam oluşturacağız. Böylece temiz enerjiyle çevremizi korurken enerji maliyetlerini önemli ölçüde aşağıya çekeceğiz. Hem enerjideki dışa bağımlılığı azaltacağız hem de daha ucuza ürün üretmiş olacağız."

Kirişci, sulama konusunun 4. proje olduğuna dikkati çekerek, basınçlı sulama altyapısını güçlendirme çalışmalarıyla tarımda verimi artırdıklarına dikkati çekti.

Ülkede kullanılan suyun yüzde 77'sinin tarımsal sulamada harcandığına işaret eden Kirişci, şu ifadeleri kullandı: "Küresel iklim değişikliğinin sonucu, 2030 yılı itibarıyla, sulanan tarım arazilerinde yüzde 78 su açığı olacağı tahmin edilmektedir. Bu gerçekten hareketle su varlığımızı verimli bir şekilde kullanmak için çalışmalarımıza hız verdik. Eski sulama sistemlerinin modernizasyonu ve yeni yapılacak sulama sistemlerinde, borulu sisteme geçerek şu an yüzde 32 olan su tasarrufunu yüzde 45-50'ye çıkaracağız. Böylece 6 milyar metreküp su tasarrufu sağlanacak. Tasarruf edilebilecek bu suyla 11 milyon da ilave alan sulanabilir ve 7 milyar lira net zirai gelir artışı sağlanarak 990 bin kişiye istihdam sağlanabilir. Ayrıca üreticilerimizin bireysel basınçlı sulama sistemlerine yüzde 50 hibe desteği vermeye devam edeceğiz."

3 projeye hayvancılık geliştirilecek

Kirişci, ülke hayvancılığını geliştirmek, ülkeyi dünyanın önemli damızlık hayvan üretim merkezlerinden biri haline getirmek ve Türkiye'nin kırmızı et ve süt konusunda gıda arz güvenliğini sağlamak için de 3 etkin projeyi hayata geçireceklerini vurguladı.

Bu kapsamda açıklanan 10 müjdenin 5, 6 ve 7. projelerinin hayvancılığı geliştirmeye yönelik olduğunu hatırlatan Kirişci, şu ifadeleri kullandı: "Ayrıca bu projeler kapsamında 6 şubat'ta yaşadığımız Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen illerde hayvan varlığımızın yüzde 17'sinin olması nedeniyle, bölgede hayvancılık sektörünün gelişmesi için pozitif ayrımcılık uygulayacağız. 5. projemizle, 50 baş üzeri büyükbaş ari damızlık üretim merkezlerini teşvik edeceğiz. 6. projemizle, aile tipi işletmelere büyükbaş ve besi hayvancılığı desteği sağlıyoruz. Her haneye en az 1 asgari ücret garantisi veriyoruz. Ayrıca sözleşmeli besicilikle tarımda 'yerli ve milli üretim' hamlemizde yeni bir aşamaya geçtik. Sözleşmeli besicilikte sağladığımız 'alım garantisi' ile maliyete göre fiyat politikasıyla reticimize mutlak karlılık sunuyoruz. Sözleşmeli besicilik ile kırmızı ette fiyat istikrarı ve piyasa regülasyonunu da hedefliyoruz. Sözleşmeli besicilikle, hayvancılık yapan çiftçilerimiz kazansınlar, emeklerinin karşılığını alsınlar istiyoruz. 7. projemizle, afet bölgesindeki çiftçilerimize sıfır faizli kredi veriyoruz."

Kirişci, diğer projelerin kırsal kalkınmayı güçlendirerek tarımsal üretimde yaşanılan sorunlara çözüm sunacağını belirterek, kırsalın cazibe merkezi haline getirilmesi gerektiğini bildirdi.

Bu nedenle, kırsal alanların ekonomilerini canlandırmanın ve tarım, hayvancılık ve diğer sektörlerde verimliliği artırmanın, gıda güvenliğini ve nüfusun sağlıklı olmasını sağlamak açısından önemli yararı bulunduğunun altını çizen Kirişci, şunları kaydetti: "Ayrıca, kırsal kalkınma, kırsal alanlardaki insanların yaşam kalitesini artırarak kırsal g de azaltmada önemli bir argümandır. Bu minvalde, kırsal kalkınma ve kırsalın cazibe merkezi haline gelmesi için bazı önemli adımların atılması gerekiyordu. Bunlar arasında, kırsal hizmetlerin iyileştirilmesi ve erişimin artırılması, kırsal alanların altyapılarının geliştirilmesi, gerekli yatırımların yapılması ve insan kaynaklarının geliştirilmesi yer almaktadır. Bu doğrultuda, deprem bölgesinde kırsal alanların cazip hale gelmesi için planlayarak uygulamaya koyduğumuz köy evleri modelinin ülke satına yayarak kırsalı cazibe merkezi haline getireceğiz. Böylece gençlerin ve kadınların kırsala ilgisini artıracaağız."

Bakan Kirişci, 8, 9 ve 10. projelere ilişkin ise şu bilgileri verdi: "8. projemizle, gelişmiş altyapısıyla akıllı köy evleri modelini ortaya koyuyoruz. Depremden etkilenen kırsal kesime 143 bin 261 köy evi inşa edeceğiz. 22 Nisan'da Kahramanmaraş'ın Türkoğlu ve Gaziantep Nurdağı ilelerimizdeki köylerimizde köy evlerini vatandaşlarımıza teslim ettik. 9. projemizle, 'İlk Evim Kampanyamız' şartlarıyla 'akıllı köy evi' sahibi olma imkanı getiriyoruz. 10. projemizle, evini 'akıllı köy evine' dönüştürmek isteyen çiftçimize destek veriyoruz. Her birinin tarımımıza ve ülkemize büyük katkılar vereceğine inandığım 10 altın müjdenin sektörümüz için hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum."

Helal akreditasyonu yapılmamış ürünler ülkeye giriş yapamayacak

Tüketicilerin yanıltılmasının önüne geçmek amacıyla Helal Akreditasyon Kurumu (HAK) tarafından yetkili kılınmış kurumlarca helal akreditasyonu yapılmamış ürünlerin ülkeye girişi engellenecek.

Helal Akreditasyon Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun, 4 Haziran 2022' tarihinde yayımlandı. Kanun, bir yıllık geçiş sürecinin ardından 4 Haziran'da yürürlüğe giriyor.

Kanunla, 4 Haziran itibarıyla Türkiye'de piyasaya arz edilecek ürün ve hizmetlere yönelik helal uygunluk değerlendirmesi yapacak kuruluşların, HAK tarafından akreditasyonu zorunlu hale gelecek.

Türkiye'de helal uygunluk değerlendirme faaliyetleri gönüllülük esasına göre yürütülürken, ürün ve hizmet üreten firmaların helal belgesi alma zorunluluğu bulunmuyor.

Ancak, "helal" olarak belgelendirilen bir ürün veya hizmetin güvenilir olması, tağşişe konu olmaması ve ürüne ilişkin işaretleme, etiketleme ve belgelendirmenin tüketiciyi yanıltmayacak şekilde yapılması önem taşıyor. Bu belgelendirme faaliyetlerinin bağımsız ve yetkin bir kamu otoritesince düzenli olarak denetlenmesi gerekiyor.

Yeni düzenlemeyle, Kurumun akreditasyon hizmeti verdiği alanlara konu olan ve iç piyasaya yerli üretim veya ithalat vasıtasıyla arz edilecek helal iddiası taşıyan ürün ve

hizmetlere yönelik helal belgelendirme faaliyetlerinin HAK tarafından akredite edilmiş belgelendirme kuruluşlarınca gerçekleştirilmesi hüküm altına alınacak.

Denetimden geçmeyen belgelendirme kuruluşlarının helal belgelendirme yapmasının ve piyasadaki güvenilir olmayan helal belgelerinin dolaşımının engellenmesine yönelik yasal alt yapı da sağlanmış olacak.

HAK, konuya ilişkin usul ve esasların belirlenmesi için yönetmelik taslağı hazırladı. "Helal Uygunluk Belgeli Ürünlerin İthalatına İlişkin Yönetmelik Taslağı" ile Kanun'un uygulanması bakımından, iç piyasaya ithalat yoluyla arz edilecek helal iddiası taşıyan ürünler hakkındaki uygulama esaslarının belirlenmesi hedefleniyor.

Böylece, HAK'ın akreditasyon hizmeti verdiği ürünlerin ithalat işlemleri esnasında gümrük idaresi ile Kurum yetkilileri arasında işbirliği sağlanarak ürünlerin Kurum tarafından akredite edilmiş kuruluşlarca belgelendirilip belgelendirilmediğinin araştırılması sağlanacak ve tüketici, yanlış ve yanıltıcı bilgilendirmeye karşı korunacak.

Şüpheli ürün gümrükte Kuruma bildirilecek

Taslağa göre, piyasaya arz edilecek ve HAK'ın akreditasyon hizmeti verdiği uygunluk değerlendirme alanlarına konu ürünlere yönelik helal uygunluk değerlendirmesi yapacak kuruluşların, Kurumca veya Kurumun taraf olduğu ikili veya çok taraflı karşılıklı tanıma anlaşmaları kapsamında diğer ülkelerce yetkili kılınmış kurumlarca akreditasyonu zorunlu olacak.

İthal edilerek piyasaya arz edilecek olan ürünlerin helal işareti, markası, damgası, resmi veya herhangi bir helal ibaresi taşıması halinde HAK tarafından akredite edilmiş kurum veya kuruluşlar tarafından belgelendirilmesi esas olacak.

Söz konusu kurum ve kuruluşlar ile bunların helal uygunluk belgesi verdiği firma ve ürün gruplarına ilişkin bilgiler gümrük idaresiyle paylaşılacak.

Gümrük idaresince yapılacak kontrollerde, iç veya dış ambalajında helal işareti, markası, damgası, resimli veya diğer tanımlayıcı unsurları da dahil olmak üzere herhangi bir helal ibaresi tespit edilen ürünlere ilişkin helal uygunluk iddiası konusunda şüphe hasıl olması halinde durum Kuruma bildirilecek.

Kurum veya yetkilendirdiği kuruluşlarca yapılacak kontrol sonucunda Türkiye Gümrük Bölgesi'ne girişi uygun görülmeyen ürünler, mahrecine iade, doğrudan ya da serbest bölge üzerinden üçüncü ülkeye transit veya ihraç kaydıyla satış ya da masrafları sahibince karşılanmak koşuluyla tasfiye edilmek üzere bulunduğu gümrük idaresine terk edilecek.

Sulama ve depolama hasarları çiftçiyi vurdu

Deprem bölgesinde sulama garantisi olmadığı için tek ekim çağrısı yapılırken depolardaki hasarlar ve TMO'nun fiyat açıklamaması pamuk, buğday ve mısırdaki alarm durumu yarattı. Bu yıl toprağa tek ürün ekmeye hazırlanan deprem illeri kalkınma bölgesi olmayı talep ediyor.

Sözcü'den Sayime Başçı'nın haberine göre Türkiye her gün gıda ve hayvancılık ürünlerinde yeni bir zam haberine uyanırken, depremin vurduğu 11 ilde yaklaşan hasat sezonu alarm veriyor. Özellikle sulama kanalı, depo ve makine teçhizatında yaşanan hasarların bölgede yaz sezonu hasatı için büyük sıkıntı yarattığına dikkat çeken sektör temsilcileri, buğday, mısır ve pamukta çiftçinin büyük mağduriyet yaşayabileceğine dikkat çekti. Üreticinin alım gücünün tamamen kaybolduğunu aktaran Antakya Ziraat Odası Başkanı Mehmet Muzaffer Okay, sulama ve depolama hasarlarının çiftçiyi vurduğunu aktardı.

"Yetkililerin önlem almasını istiyoruz"

Buğday, şu anda yeni ekimi devam eden mısır ve pamuk hasadında büyük problem yaşanacağını aktaran Okay, yaşanan durumu şöyle özetledi: "Depolama alanları hasar gördü. Burada 60' yakın çiftçinin fabrikası var ve bunların 50 tanesinde hasar var. Alıcılar piyasaya çıkmadığı zaman sorun yaşanır. En son aldığımız duyumlarda Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) Antakya'da şube dışında silo açmayacağını öğrendik. TMO alıcı pozisyonuna geçmezse, ürün satamaz ise zaten çiftlik fabrikaları olsun, un fabrikaları olsun, depolama sıkıntısı yaşanacak. İster istemez piyasada talep olmayacak arz fazla olacak. Bu da fiyatlara direk yansımış olacak. Bu bizi

çiftçiye korkutan bir durum. Daha vaktimiz varken yetkililerin buna bir önlem almasını istiyoruz.

Bir ay sonra buğday biçilecek ama buğdaya fiyat alamıyoruz.” Deprem sonrası Asi nehrinde kaymalar olduğunu ve barajların hasar aldığını kaydeden Okay, sulama garantisi olmadığını ve ikinci ürün ekilmesin diye çağrı yaptıklarını aktardı. Okay, “Bu sene tek ürün tek ekim dönemi yaşanacak. Baraj sahalarına zaten ikinci ürün ekmeyin mesajını attılar” ifadelerini kullandı. “Derin kuyulardan alınan su, elektrik faturası olarak, barajdan çekilen su, sulama bedeli olarak çiftçiye yansıyor. Burada bizim Hataylının devletten talebi şu: Güneydoğu’da elektriğin bir kısmını devlet sübvans ediyor. Kalkınma özellikli bölge diye. En azından 3-5 sene depremin sıkıntısını atana kadar bize de bu imkanın sağlanması lazım” diye konuşan Okay, faturaların indirime gitmesi gerektiğini aktardı.

61.3 milyar TL'lik gelirin 3'te 1'i hasarda

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı raporuna göre, 2021 yılı itibarıyla deprem bölgesinin GSYH'ye katkısı 713.9 milyar TL olurken, bu tutarın yüzde 8.6'sına tekabül eden 61.3 milyar TL tarım sektöründen elde edildi. Ülkenin tarımsal hasılasının yüzde 15.3'ü depremden etkilenen illerde üretilirken, Gaziantep dışında kalan illerde tarımın ekonomi içindeki payı ülke ortalamasının üzerinde. Yine rapora göre bölgede tarım sektöründe meydana gelen hasarların toplamı ilk tespitlere göre 24.2 milyar TL (1.3 milyar dolar) düzeyinde hesaplandı.

Yapılandırma gerekiyor

Bölgedeki çiftçinin yüzde 70'inin kamu bankalarına borçlu olduğunu aktaran Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Baki Remzi Suiçmez yapılandırma gerektiğini belirterek “Tarım ve bölge seçim ötesinde yeniden ayağa kaldırılacak şekilde yeniden desteklenmeli. Seçim sonrasında kesinlikle geç kalınacak. Seçim beklenmemeli. Seçim vaadi dışında somut olarak desteklenmezse üretici alandan çekilir” diye konuştu.

Türkiye Avrupa'nın asgari ücretle en az kırmızı et alınabilen ülkesi oldu

Kırmızı etteki fiyat artışları, ülkemize Avrupa'da yeni bir zirve daha getirdi. Türkiye'de asgari ücretle, 1 yıldır savaşta olan Ukrayna'dan bile daha az et alınabiliyor.

Sözcü'den Deniz Bilici Göçmen'in haberine göre, **Avrupa ülkelerinde en yüksek enflasyona sahip ülkeler arasında Türkiye, asgari ücretle en az kırmızı et alabilen ülke oldu. Üreticiye desteklerin yetersiz kalmasıyla azalan hayvan varlığı, kırmızı et fiyatlarındaki artışı tırmandırdı.** Güvenirliği tartışılan resmi verilere göre dahi kırmızı et fiyatı bir ayda yüzde 19.9, yılbaşından bu yana yüzde 60 arttı. İktidar, yüksek enflasyon nedeniyle eleştirilen ekonomi politikalarını, 'dünyada da enflasyon artıyor' diye savunurken, yaşanan gıda krizine de Avrupa'da da raflar boş diyerek yanıt veriyordu. Baz etkisiyle enflasyon düşüşe geçse de gıda fiyatlarındaki artış durdurulamıyor. Dünyada ise tam tersine gıda fiyatları son 1 yıldır düşüşe devam ediyor.

SAVAŞTA OLAN UKRAYNA 28 KİLO ALABİLİYOR

İktidarın ekonomi politikalarını savunmak için sık sık Avrupa'yı örnek göstermesinden hareketle Avrupa'daki en yüksek enflasyona sahip ülkelerdeki kırmızı et fiyatlarını ve et üzerinden alım gücünü karşılaştırdık. Enflasyonda, ikinci sıradaki ülkeye 2 katı farkla zirvede yer alan Türkiye'de asgari ücretle, daha düşük asgari ücrete sahip

lkelerden bile daha az et alınabiliyor. 1 yılı aşkın süredir Rusya ile savaşta olan yüzde 21.3 enflasyona sahip Ukrayna'da, 166.23 Euro asgari ücretle, 28.07 kilogram kırmızı et alınabiliyor. Yüzde 50.51 enflasyon oranına sahip Türkiye'de asgari ücret Ukrayna'nın neredeyse 2.5 katı (397.47 Euro) fazla olmasına karşın, etin kilogram fiyatını ortalama 300 lira olarak aldığımızda, 27.87 kilogram et alınabiliyor. Asgari ücret olarak Türkiye yakın olan Bulgaristan'da (398.81 Euro) ise 32.47 kilogram et alınabiliyor.

ENFLASYONU EN YÜKSEK MACARİSTAN'DA 44 KİLO ET

Avrupa'da yüzde 25.2 ile Türkiye'den sonra en yüksek ikinci enflasyona sahip Macaristan'da 578.74 Euro asgari ücret ile kilogram fiyatı 13.23 Euro olan etten 43.74 kilogram alınabiliyor. Yüzde 17.3 ile en yüksek enflasyon sıralamasında üçüncü olan Letonya'da 620 Euro asgari ücretle 62.43 kilogram, yüzde 16.6 ile dördüncü sırada yer alan Litvanya'da 840 Euro asgari ücretle 86.15 kilogram kırmızı et alınabiliyor. Enflasyon sıralamasında bu ülkeleri takip eden Sırbistan'da 43.49 kilogram, Polonya'da 71.55 kilogram, Çekya'da 61.26 kilogram eti asgari ücretle almak mümkün.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Gıdada yanlış yola gidenlere gereken dersi vereceğiz

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Şunu çok açık, net söylüyorum 14 Mayıs'tan sonra özellikle gıdada her türlü yanlış yola gidenlere, yapacağımız yasal düzenlemelerle gereken dersi vereceğiz." dedi.

Akyazı Recep Tayyip Erdoğan Spor Kompleksi açılış töreninde konuşan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, bugün 2 bayramı bir arada kutlayan çocukları selamlayarak, açılış töreni için geldiği Akyazı'da, yolların etrafının insanlarla dolu olmasının kendilerine duygulu anlar yaşattığını söyledi.

Erdoğan, Akyazı'da caddenin sağında ve solunda muhteşem bir katılım olmasının kendilerine bir şey gösterdiğini vurgulayarak, "Akyazı ne diyor biliyor musunuz? 'Biz 14 Mayıs'a hazırız' diyor. Sakarya ne diyor? 'Biz gümbür gümbür akıyoruz, 14 Mayıs'a hazırız' diyor." ifadelerini kullandı.

Açılışa katılan vatandaşlara, "İnşallah 14 Mayıs'ta bay bay Kemal'i gönderiyor musunuz? Onun buradaki uzantılarına gereğini yapıyor musunuz? Cumhur ittifakına Sakarya'da iş başında güvenle yola devam diyor musunuz?" sorularını soran Erdoğan, vatandaşlardan "evet" yanıtını aldı.

Bunun üzerine teşekkür eden Erdoğan, vatandaşların Ramazan Bayramı ve 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı tebrik etti.

"14 Mayıs'ta bunlara gereken dersi vermemiz lazım"

Necip Fazıl Kısakürek'in Sakarya Türküsü şiirinden "Sakarya saf çocuğu masum Anadolu'nun/Divanesi ikimiz kaldık, Allah yolunun." dizelerini okuyan Erdoğan, "Öyleyse 14 Mayıs'ta bunlara gereken dersi vermemiz lazım. Ben Sakarya'nın bu dersi vereceğine inanıyorum. Gazi Mustafa Kemal'in çocuklarımıza adadığı bu önemli günün temsil ettiği Milli Mücadele ruhunu hiçbir zaman kaybetmedik, kaybetmeyeceğiz." ifadelerini kullandı.

Kendi hikayelerine, milleti sevmekle ülkeyi sevmekle vatani sevmekle başladıklarını anlatan Erdoğan, "Her günümüze, her haftamıza, her ayımıza her yılımıza bu aşkla, bu sevdıyla başladık ve devam ettik." diye konuştu.

Erdoğan'ın konuşmasında öne çıkanlar şöyle:

- Türkiye bugün 1999'a göre her bakımdan fersah fersah ileride bir ülke olarak 6 Şubat depremlerinin yaralarını daha hızlı sarıyor.
- Diyarbakır'da 51 vatandaşımızın ölümüne neden olan Selo'yu çıkaracakmış, teröristbaşı Öcalan'ı çıkaracakmış. Bu ülke terör devleti değildir.
- TCG Anadolu'ya 'maket gemi' diyen bu 7'li masanın mensuplarına, en güzel cevabı gemimizi ziyaret eden 70-80 bin kişi verdi.
- Son 1 hafta, 10 gün de TCG Anadolu uçak gemimizi İzmir'e uğurlayacağız. Şöyle 1 hafta, 10 gün de İzmir'de kalmasında fayda var.
- (TCG Anadolu) Onun iki katı büyüklüğünde uçak gemisi de yapacağız ve böylece mavi denizlerde uçak gemilerimiz çok daha farklı bulunacak.
- Ev kadınlarımızın emekliliğine, priminin 3'te birini ödeyerek destek vereceğiz.
- Norveç, doğal gazının, petrolünün belli oranını, yüzde 25 gibi, rezerv olarak kullanır ve gençliğine tahsis ederdi. Benzerini inşallah ülkemizde yapacağız.
- Şunu çok açık, net söylüyorum 14 Mayıs'tan sonra özellikle gıdada her türlü yanlış yola gidenlere, yapacağımız yasal düzenlemelerle gereken dersi vereceğiz.
- Enflasyonu kalıcı olarak tek haneli rakamlara düşürecek adımları kararlılıkla atmaya sürdürüyoruz.
- (Şehir hastaneleri) Şimdi önümüzde İzmir var, İzmir'i açacağız. Yani 20 vilayette bu hastaneler devam ediyor.

Döviz piyasasında 'zıt' işlemler

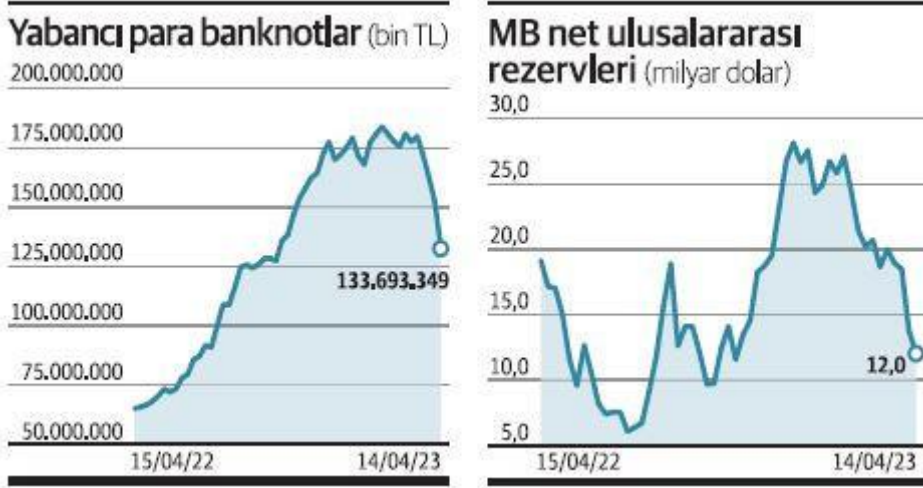
Döviz piyasasında dikkat çekici gelişmeler yaşanıyor. KKM mevduatlarında yükseliş yaşanırken, dolar ve euroda fiziki talep arttı. İlan edilen kur ile serbest piyasada oluşan kur arasındaki makas yüzde 6'nın üzerine çıktı.

Şebnem TURHAN

Dolar ve Euro satışında bankalararası piyasa ile serbest piyasa ve bankaların satışlarında makas açılmaya devam ederken döviz piyasalarında ilginç gelişmeler yaşanıyor. Kur korumalı mevduat 1.9 trilyon liraya yükselirken, net uluslararası rezervler 12 milyar dolara indi. Fiziki döviz talebi ise artıyor.

Türkiye ekonomisinde son dönemin en önemli konusu döviz kurları. TL karşısında yükselen dolar ve Euro'nun yanı sıra bankalararası piyasa ile efektif döviz satışı arasındaki fark 1 lirayı aştı. Öte yandan efektif döviz yani piyasadaki yabancı para hacminde de 14 Nisan haftasında 2.2 milyar dolar düşüş var. Aynı hafta kur korumalı mevduat ise 1.9 trilyon lira ile tarihi zirvesinde, net rezervler ise 25 haftanın dibinde. Buna karşın yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatı da 14 Nisan haftasında 605 milyon dolarlık düşüş var. Döviz piyasalarında birbirine zıt işlemler olmaya devam ederken uzmanlar seçim belirsizliği nedeniyle yurtiçi talepte yükselişin devamının muhtemel olduğunu vurguladı.

KKM'de haftalık en yüksek artış

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun 14 Nisan ile biten haftaya ilişkin verilerine göre bankalardaki kur korumalı mevduat hesabı hacmi 1 haftada 113.7 milyar lira artarak 1 trilyon 890 milyar 584 milyon liraya çıktı. Yani 98 milyar dolara ulaşıldı. 1 haftada 113.7 milyar liralık artış daha önce hiç gerçekleşmemişti. Geçen yıl şubatta tüzel kişiler vergi avantajı sağlanarak KKM'ye dahil edildiğinde haftalık 85 milyar liranın üzerinde yükseliş 14 Nisan haftasına kadarki en yüksek artış idi. Geçen yıl sonuna göre KKM hesaplarında 475.3 milyar lira oldu. Güncel kur ile geçen yıl sonundan bu yana 24.5 milyar dolarlık artış var. KKM'de faiz üst sınırının kaldırılması, bankalara TL'ye dönüşüm ve TL mevduat oranı hedefleri konması KKM artışının bu kadar hızlı olmasının nedenlerini oluşturuyor. Bankacılık sektörü kaynaklarının verdiği bilgiye göre KKM hesaplarında dövizden dönüşlerde dolar cinsi yıllık faiz yüzde 30-35'leri buluyor.

KKM artmaya devam ederken yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatı parite etkisinden arındırılmış olarak 14 Nisan haftasında 605 milyon dolar geriledi. Bu gerilemede 945 milyon dolarlık dolar cinsi döviz mevduatlarındaki düşüşün etkisi büyük. Euro ve altın hesaplarında pariteden arındırılmadığında artış yaşandı. Önceki haftalarda ise hem KKM hem de döviz mevduatları yükseliş yaşadı.

Net uluslararası rezervler 12 milyar dolar

Merkez Bankası haftalık para ve banka verileri 14 Nisan haftasında IMF tanımlı net uluslararası döviz rezervlerinde gerileme olduğuna işaret ediyor. Merkez Bankası verilerine göre 7 Nisan haftasında 13.8 milyar dolar olan net uluslararası rezervler 14 Nisan haftasında 12 milyar dolara indi. 1.8 milyar dolarlık düşüş yaşandı. Geçen yıl sonundan bu yana düşüş ise 15.5 milyar dolara ulaştı. Son 4 haftada net uluslararası döviz rezervleri 8 milyar dolar azaldı.

Merkez Bankası toplam rezervleri ise 14 Nisan haftasında bir önceki haftaya göre 428 milyon dolar artarak 121 milyar 531 milyon dolara yükseldi. Verilere göre, 14 Nisan itibarıyla Merkez Bankası brüt döviz rezervleri, 920 milyon dolar artışla 69 milyar 411 milyon dolara çıktı. Brüt döviz rezervleri, 7 Nisan'da 68 milyar 491 milyon dolar seviyesinde bulunuyordu. Söz konusu dönemde altın rezervleri ise 493 milyon dolar azalarak 52 milyar 612 milyon dolardan 52 milyar 119 milyon dolara indi. Böylece Merkez Bankası'nın toplam rezervleri, 14 Nisan haftasında bir önceki haftaya kıyasla 428 milyon dolar artışla 121 milyar 103 milyon dolardan 121 milyar 531 milyon dolara yükseldi.

Yabancı para banknotlar sert azaldı

Fiziki döviz talebinin takip edildiği yabancı para banknotlar ise 14 Nisan haftasında düşüşe işaret ediyor. Merkez Bankası verilerine göre 14 Nisan haftasında yabancı para banknotlar 133 milyar 693 milyon 349 bin liraya indi. Son 4 haftada efektif döviz 46.2 milyar lira yani 2.2 milyar dolar azaldı. Uzmanlar döviz piyasalarında oldukça ilginç gelişmelerin yaşandığına işaret ederken döviz işlemlerine getirilen her düzenlemenin ve seçim belirsizliğinin fiziki döviz talebine artış olarak yansıdığını vurguladı. Öyle ki son haftalarda bankalararası piyasa ile serbest piyasa ile bankadan döviz satış fiyatı arasındaki makas oldukça açıldı. Geçen hafta perşembe günü kapanış itibarıyla bankalararası piyasada dolar 19.4 liradan işlem görürken serbest piyasada 20.46 liradan satıldı. 1 liranın üzerinde farkla satış gerçekleştirilirken Euro işlemlerinde de durum farklı değil. Yine bankalararası piyasada Euro 21.32 liradan işlem gördü, serbest piyasada ise Euro 22.40 liradan satıldı. 1.1 liralık makas bankalararası piyasa ile serbest piyasa arasında oluştu.

Yabancı son 1 yılda 5 milyar dolarlık menkul kıymet sattı

Merkez Bankası haftalık menkul kıymet istatistikleri ise yabancı yatırımcıların 5 haftanın ardından net alıcı olduğunu ortaya koydu. Verilere göre 14 Nisan ile biten haftada yabancı yatırımcılar 179 milyon dolarlık hisse senedi aldı. 6 milyon dolarlık Devlet İç Borçlanma Senedi (DİBS) ve 400 bin dolarlık Şirket Borçlanma Senetleri (ŞBS) sattı. Yabancı yatırımcıların 7 Nisan itibarıyla 24 milyar 763,9 milyon dolar olan hisse senedi stoku, 14 Nisan'da 25 milyar 880,8 milyon dolara çıktı. Aynı dönemde yurt dışında yerleşik kişilerin DİBS stoku 1 milyar 225 milyon dolardan 1 milyar 147,5 milyon dolara, ŞBS stokları da 75,2 milyon dolardan 74,5 milyon dolara indi. Yılbaşıdan beri yabancı yatırımcılar toplam 822.3 milyon dolarlık hisse senedi satışı, 79.6 milyon dolarlık DİBS alımı ve 9,6 milyon dolar ŞBS satışı yaptı. Yurt dışı yerleşikler böylelikle 2023 yılında toplam 752.2 milyon dolarlık menkul kıymet satışı gerçekleştirmiş oldu. Son 1 yıllık süre zarfında yabancı yatırımcılar 3 milyar 837,2 milyon dolarlık hisse senedi satışı, 1 milyar 121,5 milyon dolarlık DİBS satışı ve 26 milyon dolar ŞBS satışı gerçekleştirirken menkul kıymet piyasasından 4 milyar 984,7 milyon dolar yabancı çıkışı oldu.

Türkiye'nin ilk çeyrekte en çok ihracat yaptığı ülkeler

Türkiye'nin ilk çeyrekte ülkeler bazında gerçekleştirdiği ihracat 54,3 milyar dolara yükselirken, en fazla dış satım 4,9 milyar dolarla Almanya'ya yapıldı.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verilerine göre Türkiye'nin ihracatı, ilk çeyrekte yüzde 2,5 artışla 61,6 milyar dolar oldu. Bu rakam, tüm zamanların en yüksek ocak-mart dönemi ihracatı olarak kayıtlara geçti. Ükelere yönelik ihracat da 54 milyar 317 milyon dolar olarak gerçekleşti.

İlk çeyrekte en fazla ihracat 4 milyar 877 milyon dolarla Almanya'ya yapıldı. Almanya'ya dış satım, Ocak-Mart 2022'ye göre yüzde 0,4 arttı.

Almanya'yı, 2,97 milyar dolarla ABD, 2,9 milyar dolarla İtalya, 2,76 milyar dolarla Birleşik Krallık, 2,48 milyar dolarla Fransa ve Rusya, 2,43 milyar dolarla İspanya izledi.

Söz konusu dönemde Irak'a 2,05 milyar dolar, Hollanda'ya 1,67 milyar dolar, İsrail'e ise 1,46 milyar dolarlık ihracat yapıldı. En çok ihracat gerçekleştirilen ilk 10 ülkeden 5'i AB'de yer aldı.

13 ülke 1 milyar doları geçti

Ocak-Mart 2023'te 13 ülkeye yapılan ihracat, 1 milyar doları aştı. İlk 10 dışında yer alan diğer ülkeler Polonya, Romanya ve Birleşik Arap Emirlikleri oldu. Bulgaristan ve Belçika'nın Türkiye'den yaptığı ithalat da 1 milyar dolar sınırına yaklaştı.

Söz konusu dönemde 100 milyon dolar ve üzerinde ihracat yapılan ülke sayısı 76 olarak kayıtlara geçti.

Suudi Arabistan, Mali ve Rusya'da dikkati çekici artış

Yılın ilk çeyreğinde 100 milyon dolar ve üzerinde ihracat yapılan 76 ülke arasında en yüksek artış Suudi Arabistan'da kaydedildi. Söz konusu dönemde Suudi Arabistan'a yapılan dış satım yüzde 755,1 yükselişle 611,8 milyon dolar oldu.

Suudi Arabistan'ı, yüzde 540,9 ile Mali (120,3 milyon dolar) ve yüzde 133,4 ile Rusya Federasyonu (2,48 milyar dolar) takip etti.

Artış oranı Malta'da yüzde 124,1, Kazakistan'da yüzde 102,6, İsviçre'de yüzde 94,7, Belarus'ta yüzde 76,8, Ukrayna'da yüzde 49 ve Kırgızistan'da yüzde 42,2 oldu.

İlk çeyrekte 100 milyon dolar ve üzeri ihracat yapılan 76 ülkeden 23'ünde artış çift haneye yükselirken, Japonya, Meksika, Hong Kong ve Cibuti gibi ülkeler de artış yaşanan diğer pazarlar arasında yer aldı.

TİM verilerine göre, geçen yıl ve bu yılın ilk çeyreğinde en fazla ihracat yapılan ilk 10 ülke şöyle:

ÜLKE	Ocak-Mart 2022 (bin dolar)	Ocak-Mart 2023 (bin dolar)	Değişim (yüzde)
Almanya	4.858.962,14	4.876.765,61	0,4
ABD	3.429.957,91	2.965.084,04	-13,6
İtalya	3.057.505,82	2.903.557,03	-5,0
Birleşik Krallık	3.040.870,99	2.760.414,84	-9,2
Fransa	2.052.686,58	2.483.535,07	21,0
Rusya Federasyonu	1.060.612,99	2.475.770,19	133,4
İspanya	2.344.004,31	2.433.532,68	3,8
Irak	2.424.324,96	2.046.828,33	-15,6
Hollanda	1.946.287,38	1.666.686,53	-14,4
İsrail	1.804.895,08	1.460.788,42	-19,1

Bankacılık sektörünün kredi hacmi 132,8 milyar TL arttı

Geçen hafta bankacılık sektörünün kredi hacmi 132 milyar 851 milyon lira artarak 8 trilyon 751 milyar 294 milyon liraya yükselirken, tüketici kredileri 18 milyar 65 milyon lira artışla 1 trilyon 298 milyar 145 milyon liraya çıktı.

Bankacılık sektöründeki son veriler, kredi hacmindeki artışın devam ettiğini gösteriyor. BDDK tarafından yayımlanan haftalık bültene göre, geçen hafta kredi hacmi **132 milyar 851 milyon lira** artışla **8 trilyon 751 milyar 294 milyon liraya** yükseldi. Bu artışta, özellikle ticari kredilerdeki yükseliş etkili oldu. .

Tüketici kredileri tutarı da artarak **1 trilyon 298 milyar 145 milyon** liraya yükseldi.

Bu kredilerin 402 milyar 698 milyon lirası **konut**, 68 milyar 790 milyon lirası **taşıt** ve 826 milyar 657 milyon lirası **ihtiyaç** kredilerinden oluştu.

Taksitli ticari kredilerin tutarı da artarak 1 trilyon 96 milyar 277 milyon liraya çıktı. Bireysel kredi kartı alacakları ise 21 milyar 999 milyon lira artarak 599 milyar 27 milyon liraya yükseldi.

Bankacılık sektöründeki takipteki alacaklar ise 160 milyar 675 milyon liraya yükselirken, bu takipteki alacakların 139 milyar 735 milyon lirasına özel karşılık ayrıldı. Yasal öz kaynaklar ise 6 milyar 878 milyon lira artışla 1 trilyon 816 milyar 101 milyon liraya yükseldi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Faiz yükselemez, faiz devamlı düşecektir

Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, kendisi iktidarda olduğu sürece faizlerin düşeceğini ve enflasyonun kontrol altına alınacağını söyledi.

Geçen hafta Cuma günü İstanbul'da düzenlenen kentsel dönüşüm toplantısında konuşan Erdoğan, "Türkiye'nin önündeki tüm engelleri nasıl birer birer kaldırırsak, enflasyon meselesini de bu yılsonuna kadar kontrol altına almış, önümüzdeki yıl tamamen çözmüş olacağız. Bu kardeşiniz iktidarda olduğu sürece, faiz yükselemez, faiz devamlı düşecektir... ve göreceksiniz enflasyon da faizle beraber düşecek" dedi.

Enflasyon TCMB'nin bir buçuk yıl önce faizleri indirmeye başlamasıyla birlikte 24 yılın zirvesine çıktıktan sonra kısmen gerilese bile yüksek seyrini sürdürüyor.

Kılıçdaroğlu, İmamoğlu ve Yavaş ile kamera karşısına geçti

Millet İttifakı Cumhurbaşkanı adayı ve CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu sosyal medya hesabından yeni bir video yayınladı. Kılıçdaroğlu "Yiğitlerim" başlıklı videoda, seçimi kazanması halinde Ekrem İmamoğlu ile Mansur Yavaş'a vereceği görevleri açıkladı.

Millet İttifakı Cumhurbaşkanı adayı ve CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, sosyal medya hesabından, Cumhurbaşkanı Yardımcısı adayı olması beklenen Ankara Büyükşehir Belediye (ABB) Başkanı Mansur Yavaş ve İstanbul Büyükşehir Belediye (İBB) Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun da yer aldığı "Yiğitlerim." başlıklı bir video yayınladı.

Kılıçdaroğlu, "Sevgili milletim, bugün size cumhurbaşkanı yardımcılarım ile sesleniyorum..." diyerek başladığı videonun devamında şu ifadeleri kullandı: "Ekrem başkanım solumda, Mansur başkanım da sağımda. Son günlerde olan olayları lütfen artık boşverelim. Biz işimize bakıyoruz, siz bakmayın onlara. Bu ülkenin gündemi provokasyonlar olamaz.

“Güçlü yapılara ihtiyacımız var”

Halkımızın gündeminde ne var biliyor musunuz? Ekonomik sıkıntılar var, mutfaklarda yangın var, kira derdi var. Dahası depremler, seller var. Ülkemizde olan ve olması muhtemel afetler var. Bu yüzden doğru şehirleşmeye, doğru konut politikalarıyla kentlerimizi güçlendirmeye, güçlü yapılara ihtiyacımız var.

“Bu berbat şehirleşmeyi bitirecek olan yiğit odur”

Türkiye'yi afetlere hazırlamak ve kentlerimizin dirençliliğini artırmak istiyorum. Bu görevi en iyi kim yapar? Tabii Ekrem başkan yapar. İstanbul'da ve dünya tarihinde 10

metroyu aynı anda yapan bir kişi var, bu görevi ona vereceğiz. Bu berbat şehirleşmeyi bitirecek olan yiğit odur. Yani Ekrem başkandır.

“Tarımsal kalkınmayı hayata geçirmemiz lazım”

Gündemimizdeki diğer konu ne? Sosyal politikalar. Hani ekonomisini hızla güçlendirmemiz gerekiyor. Aile Destekleri Sigortası'ndan kadın istihdamına kadar yoksullukla mücadelede yapacak çok çok işimiz var. Bunun yanında Türkiye'yi geliştirecek, güçlendirecek, teknolojik atılımları, tarımsal kalkınmayı hayata geçirmemiz lazım. Bu görevi hangi yiğit yapar? E doğal olarak onu da Mansur başkanımız yapar. Bu konuda Ankara'da devraldığı kötü yönetimi halkçı politikalarıyla hızla bambaşka bir yere taşıyan, peşi sıra etkili projelere imza atan Mansur başkanımıza güvenirim. Ülkenin teknolojileri konusunda da ona güveneceğim. İmamoğlu: Kentlerimiz çağdaş dünyanın çok gerisinde kaldı

Ekrem İmamoğlu Kılıçdaroğlu'nun konuşmasından sonra söz alarak şu ifadeleri kullandı:

Teşekkürler sayın cumhurbaşkanım. Bu güzel ülke son 20 yıl içinde en büyük yıkımı ne yazık ki kentlerde yaşadı. Çoklu kanun, kurum ve yönetmelikle, partizanlık ve ayrımcılıkla kentlerimiz ne yazık ki çağdaş dünyanın çok gerisinde kaldı. Belediyecilik ve dünyanın en büyük kenti İstanbul'da elde ettiğim deneyimle ikinci yüzyılda kentleri en çağdaş seviyeye taşıma ve özellikle plansız otobanlarla değil birbirine bağlı raylı sistemlerden hava yolu kara yolu entegre bir ağ olarak Türkiye'yi dünyanın en önemli lojistik merkezlerinden birine dönüştürmeyi bütün kentlerimizi bütün yerleşim yerlerimizi depreme dayanıklı ve uygar bir sürece kavuşturmayı ülkenin mutluluğu için hazırız.

Yavaş: Hadi başkanlarım bismillah

Mansur Yavaş da şu ifadeleri kullandı:

Çok sağ ol cumhurbaşkanım. Sosyal devlet anlayışını yeniden yapılandırarak hiç kimsenin yatağa aç girmedeği açıkta kalmadığı eğitimden ve protein hakkından mahrum kalmadığı bir yapıyı yeniden inşallah inşa edeceğiz. Çiftçinin sırtından döviz yükünü kaldırmak suretiyle kırsal kalkınma desteklerimizle çalışan üreten kendi ülkesine yeten bir modeli mutlaka kavuşturacağız. Karada havada mavi vatanda ve siber uzayda yedi bölgede 81 ilde önemli stratejik ve milli teknolojik çalışmalarına liyakatlı kadrolar ve ülkemizin pırıl pırıl gençleriyle mutlaka başarılarla imza atacağız.

Kılıçdaroğlu videonun sonunda, "Sevgili milletim çok çalışacağız çok başka çaremiz yok. Dünya gündeminden çok ama çok geride kaldık. Mesafeyi kapatmak için çok çalışacağız. Hadi başkanlarım bismillah diyoruz" dedi.

KKM'de kur farkı yükü azaldı ama tortu çok hızlı büyüyor

Alaattin AKTAŞ

24 Nisan 2023 Pazartesi

✓ KKM'de DTH dönüşümlü hesaplar için faiz tavanı kaldırılınca başlayan artış, TL ile açılan hesaplar için de aynı kararın alınmasıyla tırmanışa dönüştü.

✓ Nisanın ilk yarısında 190 milyar lira artan KKM 1.9 trilyona dayandı. Tutar büyüdükçe tasfiye o ölçüde zorlaşıyor.

Kur korumalı mevduatta son dönemde üç düzenleme yapıldı. Önce döviz dönüşümlü hesaplar için faiz tavanı kaldırıldı. Ardından şirketlere belli koşullarda bir ay vadeli hesap açtırma olanağı getirildi. Son olarak da doğrudan TL ile açılan hesaplar için faiz tavanının kaldırılması kararlaştırıldı.

Bu üç düzenleme yapılmak zorunda kalındı, çünkü KKM hızla gerileme eğilimine girmişti ve buradan çıkacak paranın doğrudan dövize gitmesi gibi hiç istenmeyecek bir olasılık doğacaktı.

KKM'nin seyri ve haftalık fark (Milyar TL)

	KKM	Fark
2 Aralık	1.464	-7
9 Aralık	1.465	1
16 Aralık	1.465	0
23 Aralık	1.463	-2
30 Aralık	1.415	-48
6 Ocak	1.370	-45
13 Ocak	1.373	3
20 Ocak	1.386	13
27 Ocak	1.407	21
3 Şubat	1.456	49
10 Şubat	1.483	27
17 Şubat	1.500	17
24 Şubat	1.552	52
3 Mart	1.577	25
10 Mart	1.603	26
17 Mart	1.640	37
24 Mart	1.673	33
31 Mart	1.701	28
7 Nisan	1.777	76
14 Nisan	1.891	114

Bu düzenlemeler işe yaradı ve 6 Ocak'ta 1 trilyon 370 milyar liraya inen KKM, daha sonra hızla artmaya başladı. Doğrudan TL ile açılan hesaplarda faizin serbest bırakılmasıyla birlikte bu artış nisandan itibaren çok daha belirgin bir hale geldi. KKM, nisanın ilk haftasında 76, ikinci haftasında 114 milyar liralık rekor artış gösterdi.

Liralaşma!

Kur korumalı mevduat uygulamasıyla birlikte bir de liralaşma kavramı icat edildi. Tasarruf sahibinin dövizden TL'ye geçerek ya da dövize gidecekken bundan vazgeçip TL'de kalarak liralaşma uygulamasına destek verdiği dile getirildi.

Günü kurtarmak diye bir kavram var ya, aynı o durumdayız. İçinde bulunduğumuz sıkıntılı dönemi atlatmaya çalışıyoruz. "Hesabı torununuz ödeyecek" diye levha asan lokanta misali yükü sonraki dönemlere erteleye erteleye ilerliyoruz.

Çünkü yapılan liralaşma değil, tam tersine dolarizasyonun dik alası!

Yapılan, TL cinsi tasarruf edenlerin de kanına girilmesi... Nasıl mı, “Gel sana TL’de kalman karşılığında dövizin getirisini garanti ediyorum” diyerek...

Bir kere TL cinsi tasarrufu tercih edeni dövizin getirisine alıştırtıyor, onun artık TL’de durmamasının yolunu açıyorsunuz.

Döviz olana da “Gel TL’ye geç ama merak etme döviz artarsa aynı parayı alacaksın, bak şimdi kur artmazsa yüksek faiz alman da mümkün” diyorsunuz...

Şimdi bütün bunların adı topluca "liralaşma" oluyor, öyle mi!

Peki böyle kulağı tersten göstermeye, TL’yi dövize endekslemeye, liralaşma değil (aynı şekilde ifade edersek) dolarlaşmaya yol açan, bizi buna mecbur kılan sözüm ona politikaların özünde ne var?

Ne olacak; piyasa için hiçbir önemi ve belirleyiciliği kalmayan Merkez Bankası’nın politika faizini böylesine aşağılara çekmek.

KKM yükü, bu tercihin sonuçlarından yalnızca biri üstelik...

KKM'de son dört buçuk ay

(2 Aralık-14 Nisan) (Milyar TL)

KKM 14 Mayıs'a kadar 2.5 trilyona yaklaşabilir

Kur korumalı mevduat için ödenmek durumunda kalınan kur farkı son dönemde çok azaldı, hatta geçen yılın kasım ayından sonra bu yılın mart ayında da hiç ödeme yapılmadı.

Bu durum tabii ki kur artışının çok azalmasından, kasım ve martta ise faiz getirisinin kur artışından daha yüksek olmasından kaynaklandı.

Son dönemde kur artışı hızlandı ancak bu kez de faiz yukarı gittiği için Hazine ve Merkez Bankası'na binecek yük görece azaldı. Şu anki Merkez Bankası politika faizine göre en fazla yüzde 11.50 olabilecek faiz, tavan kaldırıldığı için miktarla da bağlantılı olmak üzere bu düzeyin en az bir kat üstüne çıktı, bazı bankalarda yüzde 30'ları buldu.

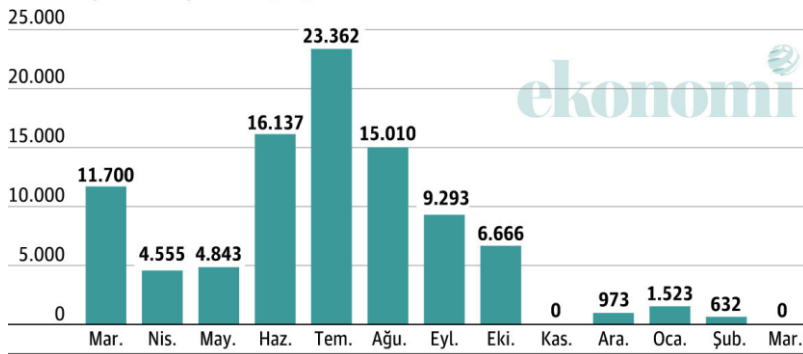
Tasfiye sorunu derinleşiyor

Hazine ve Merkez Bankası'na binen yük azaldı ama KKM'deki asıl sorun bu değil ki... Bu hesaplar gün gelecek tasfiye edilecek. Peki nasıl?

KKM 1.9 trilyon lirayı buldu. TL ile açılan hesaplarda faizin serbest bırakılmasıyla artış çok hızlandı ve bu eğilimin sürmesi bekleniyor.

Hele hele kur hala düşük sayılabilecek bir düzeydeyken hesap açtırmanın çok daha avantajlı olduğu düşünülürse seçime kadarki dönemde KKM artışı daha da hızlanacaktır.

KKM için bütçeden yapılan ödeme (Milyon TL)

KKM 14 Nisan'dan 14 Mayıs'a kadar olan dönemde 400-500 milyar lira daha artabilir.

Bu da KKM'yi tasfiye etmeyi planlayan Millet ittifakının işini daha da zorlaştıracak, seçimi kazandığı takdirde Cumhur ittifakının da KKM uygulamasının süresini 2023 sonrasına uzatmasını kaçınılmaz hale getirecektir.

Seçim ekonominin önünü açacak mı?

Maruf BUZCUGİL

24 Nisan 2023 Pazartesi

Ekonominin mevcut durumuyla sürdürülemez olduğu, seçimin ekonomiye yapacağı siyasi irade yüklemesinin ardından dengelerin oturtulabilmesi için orta vadeli bir programın uygulanma zorunluluğu, çok uzun zamandır her yerde dile getiriliyor. Seçim sürecine ekonomik gidişat ağırlığını koymuş durumda. Bunu ittifakların partilerin bildirgelerinden, yetkili ve etkili, siyasetçi kimlikli ekonomi kurmaylarının gazetemiz **EKONOMİ**'ye yaptıkları açıklamalardan rahatlıkla izleyebiliyoruz. Seçimi **“kim kazanırsa kazansın”** kalıbı geçerliliğini çoktan yitirmiş durumda. *Hayat pahalılığı, yoksulluk sınırının altındaki ailelerin enflasyonun yıkıcı etkisinden kurtarılması, emeklilerin ücretlilerin enflasyon karşısındaki durumu sanayicilerin, ihracatçıların, esnafın, çiftçilerin her boyutta finansman sorunu, ihracatçıların rekabetçi kur sorunu, KKM'den nasıl kurtulunacağı, önümüzdeki dönemde ekonomiye sağlıklı yeni kaynakların nasıl sağlanabileceği ve bu kaynakların akılcı kullanımı, yolsuzlukların önlenmesi, öne çıkan başlıklar.*

Numan Kurtulmuş: “Soğan-SİHA-TOGG tartışması anlamsız”

21 yıllık iktidar cephesi, ekonomik sıkıntılara rağmen enerji ve savunma sanayi alanında gerçekleştirilen atılımlar, tamamlanan altyapı yatırımlarını yeniden iktidar olabilmek için sürekli hatırlatıyor. **Soğan-SİHA-TOGG** tartışması zaten buradan doğmuştu. **EKONOMİ**'ye konuşan **Ak Parti Genel başkan vekili Numan Kurtulmuş**, bu tartışmanın anlamsızlığını vurgulamış, özetle *“soğanın da (enflasyonun) fiyatının düşmesi gerektiğini, ama gerçekleştirilen önemli yatırımların değerinin de bilinmesinin gerektiğini”* söylemişti. Enflasyon ve enerji alanında atılması gerekli adımlarla ilgili orta vadeyi işaret etmişti.

Faik Öztrak: “IMF’e ihtiyaç yok, kaynak bulunur”

Son olarak **“Seçime doğru Ekonomi-Politika- Kurmaylar Konuşuyor”** dizisinin konuğu **CHP Parti Sözcüsü Faik Öztrak**'ın **EKONOMİ**'ye yaptığı *“IMF’e ihtiyaç yok,*

doğrular yapıldığı zaman kaynak rahat bulunur” ve “Savunma sanayini bugün bulunduğu noktadan daha ileri taşıyacağız” açıklamalarını dikkatle not ettik. Öztrak, Millet İttifakı’nın cumhurbaşkanı adayı Kemal Kılıçdaroğlu’nun önümüzdeki 5 yılda getirmeyi taahhüt ettiği 300 milyar dolar kaynağın sağlanabilmesi koşullarını da bize verdiği söyleşide sıraladı.

TL çuvallara sığmıyor

Gazetemizde 10 Nisan’da yayımlanan Yener Karadeniz imzalı *“Dövizde günlük ihtiyacı Kapalıçarşı karşılıyor”* başlıklı haberimizin yankıları hala sürüyor. Artık Merkez Bankası’nın da aralarında bulunduğu birçok kurum Kapalıçarşı’dan, piyasadan demir sandıklarla para topluyor ama elbette karşılığında da TL veriyor. İstanbul ve Ankara başta olmak üzere bollaşan TL ile yapılan her türlü alımda paranın taşınmasında da, sayılmasında da güçlük yaşanıyor. Ankara Ulus’taki kuyumculardan edindiğimiz bilgiye göre, para sayma makinalarının yetersiz kaldığı durumlarda Merkez Bankası’nın 200 bin liralık paketlere topladığı banknot desteleri imdada yetişiyormuş. Merkez Bankası güvenini yansıtan bu paketler paranın daha kolay sayılması ve taşınmasını biraz daha rahatlatıyormuş.

Yüksek enflasyon büyük banknot ihtiyacını artırıyor

Seçim nedeniyle bir türlü girişilemeyen enflasyonla top yekûn mücadele geciktikçe piyasadaki büyük banknot ihtiyacı da sürekli artıyor. Konuştuğumuz piyasa çevreleri ve bankacıların çoğu 200 TL’lik banknotların yetersiz kaldığını, çıkarılabilecek 500’lük banknotların ihtiyacı karşılayabileceğini düşünüyorlar. Büyük banknot ihtiyacını 1000 TL olarak ifade edenler olduğunu da hatırlatmakta yarar var. Piyasa gözlemcileri kredilerin ve değişik kaynaklardan elde edilen gelirlerin nakit döviz ve altın alımına yönlenebildiğini gösteriyor.

Dijital TL çalışmaları

Paranın güvenli bir şekilde taşınması ve transferine çözüm olarak tüm dünyada Merkez Bankaları dijital para birimi oluşturabilmek için çalışmalar yürütüyor. TCMB de geçen yılsonunda yaptığı açıklamayla yürütülen Dijital Türk Lirası Projesi’nin birinci faz çalışmalarıyla ilgili kamuoyunu bilgilendirmişti. *“2023 yılı boyunca Dijital Türk Lirası’nın teknolojik gereksinimlerinin yanı sıra iktisadi ve hukuki çerçevesine dair çalışmalara da öncelik verileceği”* duyurulmuştu. TCMB’nin 2020 yılı Eylül-Ekim döneminde yürüttüğü Nakit Kullanım Alışkanlıkları Anketi’nin sonuçlarını yeniden hatırlamakta yarar var. Merkez’in güncesinde yer alan anket sonuçlarının değerlendirildiği analizde banka uzmanları Saygın Çevik ve Aybüke Töre Altunel Türkiye’de nakdin diğer ödeme yöntemlerine göre çok daha baskın olduğunu belirtiyorlar. TCMB’nin 1537 katılımcıya hafta sonu dahil 4 gün boyunca yaptıkları tüm işlemleri kaydetmeleri için ödeme günlüğü formu verilerek yürütülen anket sonuçlarının değerlendirildiği analizde “Türkiye’de nakit kullanım

oranının Euro Bölgesi'ndeki ülkelerde ödeme günlüklerine göre hesaplanan nakit kullanım oranlarına kıyasla oldukça yüksek olduğu görülüyor."

Seçim bildirgelerinde dijital TL

Dijital TL ve dijital ödeme sistemleri seçim bildirgelerine ve siyasi taahhüt metinlerine de girmiş durumda. Ak Parti'nin 2023 seçim bildirgesinde *"Geliştirdiğimiz kavramsal tasarım ve kriptolojik altyapı ile test sürecini*

başlattığımız yeni nesil dijital Türk Lirası projesini hayata geçireceğiz." taahhüdü yer alıyor. Millet ittifakının Temel Politikalar Metni'nde de *"Dijital para, kripto varlıklar, Fintek'ler ve dijital ödeme sistemlerine ilişkin düzenleyici ve denetleyici mevzuatı ve kurumları net bir biçimde tanımlayacağız."* ifadesi bulunuyor.

Dolaylı vergi yükünde tarihi zirve

Naki BAKIR

24 Nisan 2023 Pazartesi

İlk çeyrekte gelir ve kurum kârları ile mülkiyetten alınan “doğrudan” vergilerde tahsilat geçen yıla göre yüzde 18 düşüşle 149,1 milyar lira olurken, KDV, ÖTV gibi tüketimden alınan “dolaylı” vergilerde yüzde 76,3 artarak 481,9 milyara ulaştı. Dolaylı vergilerin vergi pastasındaki payı yüzde 76,4’le tüm zamanların en yüksek düzeyine çıktı.

Gelir, kâr elde eden ve servet sahibi kesimlerden alınan “doğrudan” vergilerde tahsilat azalırken, halkın yaşamsal ihtiyaçları için zorunlu tükettiği mal ve hizmetlerin fiyatları içinde yer alan KDV, ÖTV vd. adlar altındaki “dolaylı” vergi tahsilatının yüksek oranda arttığı yılın ilk 3 ayında yüzde 80’e yaklaşan dolaylı vergi yükü, tüm zamanların en yüksek düzeyine çıktı.

VERGİ GELİRLERİ (OCAK-MART; MİLYON TL)					
	2022	2023	Değ. (%)	Yıllık Bütçe Tahmini	Gerçekl. Oranı (%)
DOĞRUDAN VERGİLER	181.788,6	149.095,7	-18,0	1.156.865,4	12,9
Gelir Vergisi	68.746,5	117.173,2	70,4	495.040,2	23,7
Kurumlar Vergisi	102.867,5	15.264,6	-85,2	619.091,6	2,5
Mülkiyet Üzerinden Alınan	10.174,6	16.657,9	63,7	42.733,6	39,0
- Veraset ve İntikal Vergisi	425,3	665,7	56,5	3.938,5	16,9
- Motorlu Taşıtlar Vergisi	9.726,2	15.950,1	64,0	38.726,0	41,2
- Değerli Konut Vergisi	23,1	42,1	82,3	69,1	61,0
DOLAYLI VERGİLER	273.368,4	481.939,9	76,3	2.042.668,8	23,6
Dahilde Alınan KDV	36.829,3	70.308,7	90,9	203.560,3	34,5
Özel Tüketim Vergisi	65.835,0	135.274,6	105,5	510.615,0	26,5
- Petrol ve Doğalgaz Ürünleri	15.476,5	18.595,3	20,2	85.011,9	21,9
- Motorlu Taşıtlar	21.512,5	61.811,1	187,3	203.556,2	30,4
- Alkollü İçkiler	6.175,7	11.117,5	80,0	55.315,4	20,1
- Tütün Mamulleri	17.422,5	30.932,1	77,5	126.005,0	24,5
- Kolalı Gazozlar	594,0	1.399,4	135,6	4.902,2	28,5
- Dayanıkl Tüketim vd.	4.653,9	11.419,5	145,4	35.824,3	31,9
BSMV	11.281,3	22.228,7	97,0	75.076,0	29,6
Şans Oyunları Vergisi	2.089,9	4.121,6	97,2	13.100,8	31,5
Özel İletişim Vergisi	1.905,7	3.155,3	65,6	12.264,9	25,7
Dijital Hizmet Vergisi	1.060,1	1.677,4	58,2	7.173,3	23,4
Konaklama Vergisi	0,0	262,1	-	2.300,0	11,4
Dış ticaretten alınan vergiler	127.606,6	193.062,1	51,3	1.056.842,1	18,3
- Gümrük Vergileri	14.775,4	24.384,6	65,0	121.790,8	20,0
- İthalde Alınan KDV	112.309,4	168.051,2	49,6	931.406,2	18,0
- Diğer Dış Ticaret Gelirleri	521,8	626,3	20,0	3.645,1	17,2
Damga Vergisi	8.906,2	17.571,4	97,3	55.511,8	31,7
Harçlar	15.042,9	28.519,8	89,6	105.224,6	27,1
Diğer	2.811,5	5.758,3	104,8	1.000,0	575,8
TOPLAM VERGİ GELİRİ	455.156,9	631.035,6	38,6	3.199.534,2	19,7
Dolaylı vergi oranı (%)	60,1	76,4		63,8	

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın açıkladığı ilk 3 aya ilişkin bütçe gerçekleştirmelerine göre, bu dönemde gelir ve kurum kârı elde eden mükellefler ile veraset yoluyla servet edinenler ve araç ve değerli konut sahiplerinden alınan doğrudan vergilerde toplam tahsilat geçen yılın eş dönemine göre yüzde 18 azalarak, 149,1 milyar liraya geriledi. Buna karşılık, tüketim mal ve hizmetlerinden alınan KDV ile otomobil, akaryakıt, tütün, içki başta olmak üzere çeşitli ürünlerden alınan ÖTV ve diğer "dolaylı"

vergilerde toplam 481,9 milyar lira ile geçen yılın aynı dönemindeki yüzde 76,3 üzerinde tahsilat gerçekleştirildi. Dolaylı vergilerde yılın tümü için öngörülen tutarın ilk 3 ayda yüzde 23,6'sı düzeyinde bir gerçekleşme sağlanırken, doğrudan vergilerde yıllık hedefe göre gerçekleşme yüzde 12,9'da kaldı.

Verginin yarısından fazlası KDV ve ÖTV'den

Geçen yılın ilk 3 ayında yüzde 60,1 olan dolaylı vergi tahsilatının toplam vergi gelirleri içindeki payı, bu yıl aynı dönemde 16,3 puanlık artışla yüzde 76,4'e ulaşarak rekor kırdı.

Ocak-mart döneminde, başlıca dolaylı vergi kalemi olan Özel Tüketim Vergisi'nde (ÖTV) tahsilat geçen yılın eş dönemine göre yüzde 105,5 artışla 135,3 milyar liraya ulaştı. Bunun da 61,8 milyar lirasını sıfır motorlu taşıt satın alanlarca ödedi. Sigara vd. tütün ürünleri tüketenler fiyatın içinde olmak üzere üç ayda 30,9 milyar, akaryakıt ve doğal gaz tüketenler, 18,6 milyar, alkollü içki tüketenler 11,1 milyar, kolalı gazoz tüketenler 1,4 milyar, dayanıklı tüketim malları ve diğer ürünleri satın alanlar da toplamda 11,4 milyar lira ÖTV ödedi.

Aynı dönemde dahilde üretilmiş tüketim mallarının fiyatı içinde yer alan Katma Değer Vergisi'ndeki (KDV) tahsilat yüzde 90,9 artışla 70,3 milyar lira olurken, ithal ürünlerden KDV tahsilatı 168,1 milyar liraya ulaştı. İthal ürünlerin fiyatına binen Gümrük Vergisi dolayısıyla 3 ayda 24,4 milyar liralık vergi de nihai tüketiciye yansıdı.

Yine dolaylı vergi niteliğindeki diğer kalemlerde 3 aylık tahsilat da Banka ve Sigortacılık Vergisi'nde (BSMV) 22,2 milyar, Şans Oyunları Vergisi'nde 4,1 milyar, "deprem vergisi" olarak bilinen Özel İletişim Vergisi'nde 3,1 milyar, Dijital Hizmet Vergisi'nde 1,7 milyar, Konaklama Vergisi'nde de 262 milyon TL oldu.

Doğrudan vergiler

Bu kapsamda gelir üzerinden alınan Gelir Vergisi'nde 3 aylık tahsilat geçen yıla göre yüzde 70,4 artışla 117,2 milyar lira oldu. Bu vergide yılın tümü için öngörülen tahsilat tutarının yüzde 23,7'si düzeyinde bir gerçekleşme oranı yakalandı.

Şirket kârları üzerinden alınan Kurumlar Vergisi tahsilatı ise geçen yılın eş dönemine göre yüzde 85,2'lik sert düşüşle 15,3 milyar liraya geriledi. Bu düşüş daha çok, geçen yılki rekor tahsilat artışının baz etkisinden kaynaklandı. Bankalar başta kurum karlarının tüm zamanların rekorunu kırdığı 2022 yılında kurumlar vergisi tahsilatı ilk üç ayda 102,9 milyar lira olmuş, yılın tümünde ise yüzde 185,1 artışla 507,5 milyar liraya ulaşmıştı.

Bu yıl ise tahsilat öngörülene göre çok düşük kaldı, ilk çeyrekte, yılın tümünde öngörülen tutarın sadece yüzde 2,5'i düzeyinde bir gerçekleşme sağlanabildi.

Sahip olunan otomobil ve diğer taşıtlara ödenen Motorlu Taşıt Vergisi ile Veraset ve İntikal ve Değerli Konut Vergisi'nden oluşan "mülkiyet üzerinden alınan vergiler"de 3 aylık tahsilat da yüzde 63,7 artışla 16,6 milyar lira olarak gerçekleşti.

Tüm yılların rekoru

Dolaylı vergide bu yıl ilk çeyrekte oluşan yüzde 76,4 oranı, istatistiki verilerle ölçülebilen tüm zamanların en yüksek düzeyi.

Mevcut verilere göre, dolaylı vergi oranında bundan önceki en yüksek düzey yüzde 73'le, yıllık bazda 1951 yılında gerçekleşmişti. İzleyen dönemde gerileyerek 1960'da yüzde 58'e düşen dolaylı vergi oranı, 1965'te yüzde 67, 1970'de 62, 1975'de yüzde 53 olmuş, 1980 yılında ise yüzde 37'ye kadar inmişti. Dolaylı vergi yükü 1990 yılında yüzde 48, 2000 yılında yüzde 59 olmuş, 2002'de yüzde 66'ya, 2004'te yüzde 69'a yükselmişti. 2010'da yüzde 67 olan söz konusu oran, 2017'ye kadar yüzde 66-69 bandında seyretmiş, 2019'da yüzde 61,3'e gerilemiş, 2020'de yüzde 65,6, 2021'de yüzde 64,1 ve geçen yıl yüzde 62,2 düzeyinde gerçekleşmişti.

Türkiye'deki dolaylı vergi oranı, OECD ortalamasında yüzde 45-46 dolayında bulunan oranla kıyaslandığında da çok yüksek bir düzeyi ifade ediyor. Yüksek dolaylı vergi oranı, vergi adaletinin bozulması anlamına geliyor.

Enflasyon etkisi

Dolaylı vergilerdeki hızlı artışta, başta sigara ve tütün ürünlerinde olmak üzere yapılan ÖTV artırımları yanında, tüketici fiyatları genel düzeyindeki yükselişin etkisi bulunuyor. Başta gıda, ulaşım, giyim olmak üzere temel ürünlerin fiyatlarında yüksek oranlı artışlar yaşanırken, bunun üzerinden hesaplanan dolaylı vergi miktarı da buna paralel artıyor. Bu da Maliye'nin KDV ve geniş bir ürün yelpazesini kapsayan ÖTV'deki tahsilatını büyütüyor.

Başka deyişle KDV tahsilatındaki hızlı büyüme dahilinde üretilen ve ithal edilen genel tüketim maddelerinin; ÖTV tahsilatındaki hızlı artış da sigara ve tütün mamulleri, alkollü içecekler, motorlu taşıt ve akaryakıt gibi ürünlerin fiyatlarındaki yüksek oranlı artışların doğal sonucu. Öte yandan Kurumlar Vergisi'ndeki tahsilatın gerilemesi, toplam pastada dolaylı verginin payını daha da yükseltiyor.

“Influencer veya dernek/il başkanı olacağım!”

Ferit Barış PARLAK

24 Nisan 2023 Pazartesi

“Büyüyünce ne olacaksın?” sorusuna...

Yakın zamana kadar:

“Doktor olup babaannemi iyileştireceğim...”

“Mühendis olup uçak yapacağım...”

“Fabrikatör olup herkese iş vereceğim” “Öğretmen olup...” gibi yanıtlar alınırdı...

O yanıtlarda:

Umut vardı;

Belirsizlik yoktu...

Güven vardı;

Kaygı yoktu...

İdeal/çaba vardı;

Kopyacılık/kolaycılık yoktu...

Dün Anıtkabir’de, bir İlkokul öğretmenimiz, kaygıyla anlattı:

“4’üncü sınıftakilere sordum geçen hafta, ‘hangi mesleği seçeceksiniz?’ diye...”

24.04.2023

“Sınıf başkanı yanıtladı:

‘İnfluencer...’

Devam etti:

“Mühendisten, doktordan çok çok çok daha fazla paraları var. Çok çalışmıyorlar. Eğleniyorlar. Geziyorlar...”

Diğer çocuklar da hak verdi başkana, başlarını sallayarak...”

“...’İl başkanı’, ‘Dernek başkanı’ diyenler de var; evlerde çok konuşuluyor galiba. ‘YouTube kanalı açacağım, dünyayı gezeceğim, markalardan hediyeler gelecek...’ diyenler de var...”

VELHASIL

Atatürk’ün çocuklarımıza/geleceğimizin teminatlarına armağanı/emaneti 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’nı kutlarken Anıtkabir’de... Geleceğin YouTuberleri, influencerleri, il veya ilçe başkanları, toplantı organizatörleri ile bir araya gelme şansına eriştik!

(Sonra, “karar alıcıları seçen” büyükler olarak biraz döviz, biraz kira/gıda fiyatlarını çekiştirip, suçlu aradık!)

Çocuklarımıza araştıran, geliştiren, üreten, refahı yüksek bir ülke bırakmak dileğiyle, nice bayramlara....

Abdulkadir Selvi

Seçime dönük öneriler

MECLİS'te çok sayıda 23 Nisan Özel Oturumu izledim.

Ama seçime gidildiği bu seferki 23 Nisan Özel Oturumu farklıydı. Listelere giremeyen milletvekilleri son kez oturdukları koltuklarında Meclis'in fotoğrafçısına veda kareleri çektiler. Tabii Hürriyet'in usta fotomuhabiri Rıza Özel de Meclis fotoğrafçısının fotoğrafını çekti.

23 Nisan Özel Oturumu seçimin gölgesinde yapıldı. Oturumu yöneten Meclis Başkanı Mustafa Şentop da AK Parti adına konuşan AK Parti Genel Başkanvekili Binali Yıldırım da, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu da yeni dönem Meclis'te olmayacakları için veda konuşmalarını yaptılar.

SEÇİM ORTAMI GERGİN

Seçim kararı alınması nedeniyle milletvekilleri durgundu. Ama benim endişem siyasetteki gerginliğin Meclis'e yansımaysıdı. Allah'tan endişe verici bir şey olmadı. Gerçekten çok gergin bir seçim kampanyası yürütölüyor. İYİ Parti ve CHP İstanbul İl Merkezi önünde atılan kurşunlar, AK Parti'nin Çukurova ve Ataşehir'deki seçim bürolarının kurşunlanması beni tedirgin ediyor. Savaşa gitmiyoruz, seçime gidiyoruz. Seçim, demokrasinin bayramı demektir. Kurşun ne oluyor? Silah ne oluyor? Tuhaf şeyler oluyor. Seçim gecesine dikkat.

TÜRK BAYRAĞI AÇTI

AK Parti adına kürsüye çıkan Binali Yıldırım, konuşmasının sonunda beklenmedik bir hareket yaptı. Kürsüde Türk bayrağını açtı, İstiklal Marşı'nın ilk kıtasını okudu. Sonra bayrağı öpüp başına koydu ve katlayıp cebine yerleştirdi. AK Parti milletvekilleri tarafından ayakta alkışlandı.

Meclis kürsüsüne çekiçle çıkan oldu. Peynir, ekmek getiren oldu. Tişörtünü çıkaran bile çıktı. Onlar hoş değildi ama Türk bayrağı Meclis kürsüsüne yakıştı.

KILIÇDAROĞLU'NUN KONUŞMASI

Kılıçdaroğlu kürsüye, seçim kampanyasını üzerine oturttuğu, "Sana söz yine baharlar gelecek" temalı bir dosya ile çıktı. Seçim konuşması yaptı. Gerginlikten zaman zaman elleri titriyordu. AK Parti milletvekilleri laf atmayınca tatsız bir olay yaşanmadı.

KULİSLERDE NE KONUŞULUYOR

Meclis'te oturum devam ederken iktidar ve muhalefet kulislerini gezdim. Tek gündem vardı, o da seçim. Milletvekilleri ile karşılaşınca kimi "Ben önümüzdeki dönem yokum" diye vedalaşıyor kimi de "Yeni dönemde de görüşmek üzere" diyerek yeni dönemde de Meclis'te olacağını ima ediyordu.

SAHADAN TESPİTLER

AK Parti milletvekilleri ile sohbet etme imkânı buldum. Bunu başlıklar halinde aktarmak istiyorum.

- 1- Saha çok iyi. Vatandaş muhalefetteki çok başlılıktan rahatsız.
- 2- Deprem konutlarının teslim edilmeye başlanması güveni artırdı.
- 3- Tarımda taban fiyat beklentisi var. Tatmin edici bir taban fiyat verildiği zaman seçim havası etkilenir.
- 4- Kandil'den yapılan açıklamalar ve HDP'nin Kılıçdaroğlu'na desteği milliyetçi duyguların yoğunlukta olduğu Ege, Karadeniz ve İç Anadolu Bölgesi'nde ters tepiyor.
- 5- Togg, Karadeniz gazının sisteme verilmesi, TCG Anadolu gemisi, İHA'lar, SİHA'lar seçmeni etkiliyor.
- 6- Sahada en çok ekonomiyle ilgili sorularla karşılaşılıyor. Vatandaş Cumhurbaşkanı'ndan seçimden sonra ekonominin daha iyi olacağı yönünde güvence bekliyor.

CUMHURBAŞKANI'NDAN TALEPLER

7- Bağ-Kur'lular EYT'de prim gün sayılarındaki eşitsizlikten dolayı şikâyetçi. Stajyerler staj dönemindeki SKK girişlerinin emeklilikte esas alınmasını istiyor. Sözleşmeli uzman çavuşların kadro talebi var. Bu kesimler, Cumhurbaşkanı'mızdan seçimden sonra mağduriyetlerinin giderileceği yönünde güvence bekliyor.

KILIÇDAROĞLU'NUN ALEVİ ÇIKIŞI

KILIÇDAROĞLU birbiri ardına iki video yayınladı.

Birinde Kürtlere terörist muamelesi yapılıyor dedi.

Diğerinde Alevi kimliğini açıkladı.

Kılıçdaroğlu, neden iki fay hattını harekete geçirdi, diye kulislere kulak kabarttım.

SEBEBİ NEYMİŞ

İki gerekçe ileri sürüldü.

1- Son dönemlerde CHP oylarının bir kısmı Yeşil Sol Parti'ye kaymaya başladı. Bunun önüne geçmek için Kürtlerle ilgili çıkışı yaptı dediler.

2- İstanbul'da ve Ege bölgesinde Alevi seçmenden 1-1.5 puan TİP'e kaymaya başladı. Kılıçdaroğlu bunun önüne geçmek için Alevi çıkışını yaptı.

İyi de seçim uğruna Türkiye'de büyük acılara neden olmuş olan yaraları kaşımanın kime ne faydası var?

KILIÇDAROĞLU'NU DESTEKLEMİŞTİM

Kılıçdaroğlu'nun cumhurbaşkanı adaylığı gündeme gelince CHP'ye yakın gazeteciler, Alevi olduğu için seçim kazanamaz diye kampanya yaptılar. Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş'ı destekleyenler, "Kılıçdaroğlu Alevi, kazanamaz" demediler mi? İYİ Parti'den Halil İbrahim Oral bunu bizzat açıklamadı mı?

Bu çağdışı kafa karşısında hiç tereddüt etmeden Kılıçdaroğlu'nu savundum. Ama şimdi Kılıçdaroğlu'nun etnik ve mezhep siyasetine yönelmesini tehlikeli buluyorum.

ERDOĞAN'IN DURUŞU

O zamanlar Kılıçdaroğlu'na en büyük destek Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan gelmişti. Kılıçdaroğlu'nun birkaç oy uğruna Aleviliğini sahaya sürmesi karşısında Cumhurbaşkanı Erdoğan yine çok doğru bir yerde durdu. Sakarya'daki konuşmasında, "Bizim Sünnilik diye Alevilik diye dinimiz yok, bizim dinimizin tek bir adı var o da İslam'dır. Dini kimliğimizin tek bir adı var, o da Müslümanlıktır. Alevilik, Şiilik ne karıştırıyorsun bunları. Ama dert başka. Vatandaşlarımızın yıllarca ihmal edilen hak ve hukuklarını kullanabilmelerine imkân sağladık. Artık bu tartışmaların yeri de gereği de kalmamıştır" dedi.

Bu sözün üzerine söz söylenmez. Doğru yer burasıdır, doğru tavır budur.